

Troballes monetàries-V

L. VILLARONGA

TROBALLA DE LA CERDANYA

Núm.

A. N. - 14.

Lloc:

Cerdanya.

Tipus de troballa:

Esporàdica.

Composició:

AR, un denari.

Data límit:

Segle II a.C.

Data de la pèrdua:

Segle II a.C.

Localització:

En un camp de conreu.

Data de la troballa:

Al voltant de l'any 1940.

Circumstàncies:

Llaurant un camp.

Descripció:

Anv./ Cap d'home a la dreta, darrera signes IN. Rev./ Genet portador de palma cap a la dreta, dessota llegenda ibèrica AUSESKEN. Encunys: C - d. Figura 1.

Comentaris:

Van conjunts amb les troballes 15 ,16 i 17, darrera de la última.

Localització actual:

Col. particular.

*TROBALLA D'EL MARESME***Núm.**

A. N. - 15.

Lloc:

El Maresme.

Tipus de troballa:

Esporàdica.

Composició:

AR, un denari.

Data límit:

Segle II a.C.

Data de la pèrdua:

Segle II a.C.

Localització:

Lloc indeterminat d'El Maresme.

Data de la troballa:

Abans 1936.

Circumstàncies:

Desconegudes.

Descripció:

Anv./ Cap d'home a la dreta, darrera signes IN. Rev./ Genet portador de palma cap a la dreta, dessota llegenda ibèrica AUSESKEN. Pes 3.96 grs., posició d'encunys 2 h. Encunys: B - b. Figura 2.

Comentaris:

Van conjunts amb les troballes 14, 16 i 17, darrera de la última.

Localització actual:

Col. particular.

*TROBALLA DE L'EMPORDÀ***Núm.**

A. N. - 16.

Lloc:

Adquirida a Palamós (Empordà).

Tipus de troballa:

Desconegut.

Composició:

AR, un denari.

Data límit:

Segle II a.C.

Data de la pèrdua:

Segle II a.C.

Localització:

Desconeguda.

Data de la troballa:

Fa més de 40 anys.

Circumstàncies:

Desconegudes.

Descripció:

Anv./ Cap d'home a la dreta, darrera signes IN. Rev./ Genet portador de palma a la dreta, dessota llegenda ibèrica AUSESKEN. Pes 3.85 grs. Posició d'encuny 4 h. Encunys: C - d. Figura 3.

Comentaris:

Van conjunts els de les troballes 14, 15, 16, 17, al darrera d'aquesta última.

Localització actual:

Col·lecció particular.

*TROBALLA DE FUENTES DEL EBRO (SARAGOSSA)***Núm.**

A. N. - 17.

Lloc:

Als voltants de Fuentes del Ebro (Saragossa).

Tipus de la troballa:

Casual.

Composició:

Uns 100 denaris de BOLSKAN, un de KESE i 3 d'AUSESSEN.

Data límit:

Segle II a.C.

Data de la pèrdua.

Segle II a.C.

Localització:

En uns camps de conreu.

Data de la troballa:

Indeterminada, de fa uns anys.

Circumstàncies:

En treballs agrícoles.

Descripció:

BOLSKAN, anv./ cap d'home a la dreta, darrera signes *N, rev./ genet amb llança, dessota la llegenda ibèrica BOLSKAN. KESE, anv./ cap. d'home a la dreta, rev./ genet portador de palma conduint un segon cavall, dessota llegenda ibèrica KESE. AUSESSEN, anv./ cap d'home a la dreta, rev./ genet portador de palma a la dreta,, dessota llegenda ibèrica AUSESSEN.

1. Pes 3.62 grs. Posició d'encunys: 2 h. Encunys: C - d. Figura 4.
2. Pes 3.65 grs. Posició d'encunys: 2 h. Encunys: C - d. Figura 5.
3. No vista.

Localització actual:

En col·leccions particulars.

COMENTARIS A LES TROBALLES

A més de la notícia amb la qual augmentem el nombre de denaris d'Ausesken coneguts,¹ és interessant l'estimació del nombre original d'encunys d'aquesta emissió que fem comparant el deduït abans quan comptaven sols 18 exemplars en lloc dels 23 que ara coneixem.

Estimació del nombre original d'encunys de la mostra de 1973

Presentem les dades com es fa usualment, donant el nombre de monedes conegudes en un encuny, després el nombre de parells de monedes que tenen

1. L. VILLARONGA, «Sistematización del numerario ibérico del Grupo Ausetano», *Acta Numismática*, III, 1973, pp. 25-51.

els mateixos encunys i així successivament fins arribar a l'últim, amb el nombre de grups de n monedes que tenen els mateixos encunys.

Anvers:		Revers:	
1	1	1	2
4	1	4	1
13	1	5	1
—	—	7	1
18	3	—	—
		18	5

Anvers: 3 encunys i 6 monedes per encunys.

Revers: 5 encunys i 3.6 monedes per encunys.

El nombre elevat de les monedes per encunys assenyala que quasi tots els encunys emprats en l'emissió són coneguts.

Fem els càlculs adequats per trobar l'estimació del nombre original d'encunys i obtenim els següents resultats:

Mètode de Carcassonne: anvers 3 encunys i revers 5.

Mètode de Carter: anvers 3.15 encunys i revers 5.62.

Mètode Mora Mas: anvers 3 i revers 5.

Mètode Goods: anvers 3.17 i revers 5.62.

Estimació del nombre original d'encunys de la mostra actual

Les dades són les següents:

Anvers:		Revers:	
2	1	1	1
4	1	2	1
17	1	4	1
—	—	7	1
23	3	9	1
		—	—
		23	5

Anvers: 3 encunys i 7.66 monedes per encuny.

Revers: 5 encunys i 4.60 monedes per encuny.

El nombre de monedes per encuny resulta ara més elevat que abans reforçant-nos la idea de que coneixem tots els encunys de l'emissió.

L'estimació del nombre original d'encunys és el següent, segons els mètodes emprats:

Mètode de Carcassonne: anvers 3 encunys i 5 de revers.

Mètode de Carter: anvers 3 encunys i 5.34 de revers.

Mètode de Mora Mas: anvers 3 encunys i 5 de revers.

Mètode de Goods: 3 encunys d'anvers i 5.23 de revers.

Es confirma tericament que coneixem tots els encunys, cosa que a la pràctica també succeïx, i es comprova, a més, la bondat dels mètodes emprats que ja l'any 1973 ens anunciaven que coneixiem tots els encunys, no havent-se'n descobert cap més malgrat la troballa de cinc nous denaris.

Metrologia

La mostra que publicarem l'any 1973, amb 12 exemplars de pes conegut, donava una mitjana de 3.80 grs.

Els paràmetres de la mostra actual amb 16 monedes de pes conegut són: $N = 16$; $\bar{x} = 3.796$ grs.; $s = 0.143$; $v = 3.8\%$; interval de confiança 3.72/3.872 grs.; skewess = -0.136 (?) kurtosis = 1.712.

Si comparem el pes mitjà dels denaris d'Ausesken amb els de Kese i Itirta, tenim:

Ausesken: 3.796

Kese: 3.865

Itirta 7, 3.754

Itirta 14, 3.802

Quedant Kese amb un pes lleugerament superior, és l'emissió més antiga, i les altres d'Itirta i Ausesken amb un pes molt similar.

BIBLIOGRAFIA PER L'ESTIMACIÓ DEL NOMBRE D'ENCUNYS ORIGINALS D'UNA EMISSIÓ

- C. CARCASSONNE. «Tables pour l'estimation par le méthode du maximum de vraisemblance de coins de droit (ou de revers) ayant servi à frapper une émission», *II Simposi Numismàtic de Barcelona*, Barcelona, 1980, pp. 115-128.
- X. MORA MAS. «Estimation du nombre de coins selon les répétitions dans une trouvaille de monnaies», *PACT*, 5, 1981, pp. 173-192.
- C. CARTER. «A graphical method for calculating the approximate total number of dies from die-link statistics of ancient coins», *Scientific Studies in Numismatics*, edited by W. A. Oddy, British Museum, Occasional Papers, n.º 18, London, 1980, pp. 17-29.
- GOODS. «The populations frequencies of species and the estimation of population parameters», *Biometrika*, 40, 1953, pp. 237-264.